

LBRIS

We know
books

Gheorghe Smeoreanu

DANIEL ȘI DANIL

**Poveste despre Sfinții Daniil și Misăil
de la Mănăstirea Turnu**

Editura Hoffman
2024

1.

Povestea care urmează este, de fapt, icoana unei povești, intră în lume de la starea în care nimic nu e real, dar pe măsură ce va cunoaște cititori, va deveni din ce în ce mai adevărată, iar ochii care o parcurg acum îi vor da și mai multă viață, până când, cine știe, va fi considerată întâmplată, adică petrecută, literă cu literă, așa precum e scris. Fiindcă este în firea oamenilor și doar a lor pe acest pământ și în acest univers, de a da viață poveștilor, știut fiind că dacă eu, tu, el și toți ceilalți, nu am exista, nu ar fi nici ele, iar un pământ și mai ales o întreagă creație fără povești s-ar afla bântuite de vânturi reci, ar fi pustii, fără măsură de triste. Iar pentru că nouă nu ne place un univers din afara bucuriei, am scris ceea ce am scris, o istorie în care vă rog să credeți că așa a fost, fiindcă dacă nu ar fi, nu s-ar povesti. Poveștile, nu uitați, vor mereu să se încarneze. Ajutați-le!

2.

O mașină de teren marca Range Rover plecă din Pitsea, localitate de lângă Londra, având la bord doi călători tineri. Automobilul porni ca un proiectil pe o țeavă de tun.

3.

Se desprinsese încet de fereastra de unde privise cortina de zăpadă ce cădea atât de greu peste zid, copaci, șosea încât părea să despartă timpul de ieri de cel de mâine, fiindcă avem cunoștință de faptul că nu există *acum*, ori poate nu există decât *acum*, Dumnezeu știe. Merse greoi și se așeză la masa de brad cu flori și brăuri sculptate și vopsită în verde, alb și roșu, desprinsese o coală albă de hârtie și începu să compună rugăciunea zilei, scriind încet, foarte încet, de parcă ar fi dorit să-i dea timp zăpezii să urce și să acopere clădirea și pe el însuși, așa cum face pământul când îmbrățișează tandrul sicriul până când uiți că a existat acea cutie de lemn cu un trup rece de om închis în ea.

De peste patruzeci de ani, scria o rugăciune în fiecare seară, una doar a lui, neșoptită de nicio altă gură, curate, așadar precum zăpada care își unduia faldurile dincolo de pereți, ferestre și ușă.

Cunoștea pe de rost textele nenumăratelor rugăciuni oficiale, de slujire, pline de putere dumnezeiască, rugăciuni de cerere, ale începătorilor și ale veacului acestuia, fiindcă în cel viitor nu i se mai poate cere Creatorului vreun lucru, având totul, într-un mod ce nici cu gândul nu gândim, rugăciuni de laudă și preamărire, aflate sub forme diverse precum doxologia, binecuvântarea, imnul, psalmul și aclamația, rugăciuni de mijlocire sau de implorare în care se face apel stăruitor la intervenția Lui proniatoare, rugăciuni de mulțumire și recunoștință, dar rugăciunea pe care o scria și apoi o citea el la urechea Împăratului în fiecare seară era pur individuală, venea din cămara inimii și era clar de implorare, fiindcă prea se chinuia de mult cu întrebări, nedumeriri

și probleme cărora nu putea să le găsească final și care îi roadeau mintea și sufletul ca niște șoareci lacomi. Scrise așadar această rugăciune despre care mai încolo vă voi spune mai multe, dar acum doar o vom cunoaște și vom ști că vine din fierbintele cuget al acestui om de aproape optzeci de ani, pe nume Teofil, starețul de la Turnu.

4.

Smerit mă rog vouă, Sfinți Cuvioși pustnici Daniil și Misail, care v-ați născut în a doua jumătate a veacului al XVI-lea în părțile Olteniei, și care amândoi, încă din tinerețile voastre, erați iubitori de nevoițe pentru Dumnezeu și doritori de viață sfântă, având o fierbinte dragoste către Mântuitorul Iisus Hristos și către Preacurata Sa Maică, voi, care drept aceea, ascultând de porunca cea sfântă a Domnului: Cel ce voiește să vină după Mine să se lepede de sine să-și ia crucea sa și să urmeze Mie, ați lăsat casă, părinți, frați, rude și prieteni, și ați intrat în Mănăstirea Cozia ca frați, viețuind în ascultare și smerenie, urmând pe Fiul lui Dumnezeu, Cel ce s-a făcut ascultător Tatălui pentru noi. Vă implor pe voi, Sfinții Cuvioși pustnici Daniil și Misail care ați deprins taina nevoițelor, dobândind darul rugăciunii și al iubirii de Dumnezeu și care, parcurgând după rânduială, toate încercările duhovnicești, v-ați supus poruncilor starețului vostru și ale fraților, fiind exemple vii de nevoiță întru toate, să mijlociți pe lângă Domnul pentru a-mi răspunde nedumeririlor și îndoielilor mele ce nu îmi dau pace de când am devenit om matur și am început să cuget cu o libertate care s-ar putea să nu fie pe placul Treimii, ori ar putea fi, voi știți mai bine asta, sfinților și părinților.

În genunchi mă rog aşadar vouă, cei care nu multă vreme după ce ați intrat în mănăstire, pentru multele voastre osteneli și pentru râvna după Dumnezeu, v-ați făcut vrednici de dorita schimbă a călugăriei, primind tunderea de la egumenul vostru, și mai ales ție mă rog, Cuviosule Daniil, care fiind cunoscător al Sfințelor Scripturi și al învățăturilor Sfinților Părinți, având viață vrednică și iscusință în viața călugărească, ai fost învrednicit de harul preoției și care ajuns ca făclia în sfeșnic, prin viață smerită și curată, te-ai făcut repede cunoscut de părinții din mănăstire, care te-au ales duhovnic și povățuitor pe calea mântuirii. Dar și ție mă rog, Cuviosule Misail, cel aflat printre cei ce se mărturiseau la cuviosul Daniil și ești vrednic de pomenire, fericitule care i-ai devenit și ucenic duhovnicesc. Vouă, amândurora, mă rog fierbinte să cereți pentru mine de la Domnul răspuns grabnic la ceea ce mă abate de la calea certitudinii și a smereniei.

Mă rog ție, Sfinte Daniile, care primind ascultarea de duhovnic, ai început și mai cu osârdie a te nevoi, mergând din putere în putere și sporind întru faptele cele bune, chip și pildă făcându-te tuturor. Mă rog vouă, Daniile și Misăile, care după o vreme, dorind împlinire duhovnicească și arzând de dragostea cea dumnezeiască, ați hotărât să părăsiți viața de obște și să mergeți în pustnicie. Vouă, care primind binecuvântare de la starețul vostru, ați venit aici, dincolo de Turnul lui Traian, în ținuturile Muntelui Cozia, unde ați săpat chilii în stânca muntelui, lângă izvoarele de apă ale pădurii liniștite. Multe au fost ispitele voastre, însă niciuna n-a biruit setea voastră de rugăciune, de liniște și de osteneli. Sub acoperământul Maicii Domnului, în jurul

vostru s-a adunat o mică obște de frați nevoitori întru rugăciunea neîncetată, în privegheri, post și în citirea cărților folositoare de suflet, drept pentru care ați ridicat o biserică de lemn pentru trebuințele lor, în cinstea Intrării în biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Mă rog ție, Cuviosule Daniil, care erai duhovnic al tuturor pustnicilor din împrejurimi, la tine șpovedindu-se, după tradiție, și Sfinții sihaștri Neofit și Meletie, ce coborau din când în când, mai cu seamă în duminici și sărbători, pentru a se șpovedi și pentru a se împărtăși la Sfânta Liturghie săvârșită în acest schit, care, aflându-se în apropierea vechiului turn roman, s-a numit Schitul Turnu.

Și încă ție mă rog, Cuviosule Daniil, care ai dat părinților care se nevoiau acolo rânduiele de viață pustnicească, apoi, cunoscându-ți mai înainte sfârșitul, l-a pus povățuitor în locul tău pe ucenicul ce ai avut, Cuviosul Misail.

Smerit vă rog să vă milostiviți, Sfinților Cuvioși pustnici Daniil și Misail, avva și ucenicul, ce v-ați arătat vase alese ale Duhului Sfânt, înscriindu-vă în rândul Sfinților Cuvioși sihaștri români, ca purtători de daruri duhovnicești și luminători prin viețuirea sfântă, să mergeți și să vă aruncați la picioarele Domnului și spunându-i ceea ce mă smintește să îi cereți răspuns și povață pentru umilul trăitor care sunt, ca să nu plec, cuvioșilor, din această lume îngândurat, ci senin.

5.

Scrisese, cu litere caligrafice, respectuoase față de conținut, aproape patru pagini pe care le netezi cu palma și le adăugă altora în cel de al patruzeci și unulea dosar de rugăciuni zilnice în care găsiseră loc de odihnă aproape cinci zeci de mii de coli pe care se găseau rugăciunile sale către Dumnezeu cu privire la tot ceea ce se poate afla sau imagina într-o viață de om. Erau rugăciuni de slavă pentru flori, ploi, zăpezi, copaci, tunete și fulgere, nori și soare, lună și stele, iarbă și noroi, căprioare și râme, porumbei și rădaște, iepuri și ciori, apoi pentru pruncii abia veniți pe lume și bătrânii gârboviți, pentru poeți și tâlhari, savanți și săraci cu duhul, criminali și sfinți, cele mai laudate fiind răsăriturile și apururile, dar și miezul de ziuă și de noapte, precum și fiecare clipă care se înșiră ca o mărgea pe ața timpului de când a început și până când se va sfârși, dacă se va sfârși. Iar toate aceste poeme, fiindcă altfel nu știi cum să le spun, se încheiau, negreșit, cu mulțumiri pentru Dumnezeu Tatăl, pentru Fiul și Duhul Sfânt, așadar pentru dumnezeirea ce subzistă ca treime de ipostasuri sau persoane și pe care nu doar că o iubea, însă spre deosebire probabil de alți mulți oameni, nici nu avea vreo greutate să și-o închipuie, dar cum era această închipuire nu am căderea să vă dezvălui aici. Mai erau rugăciuni de solicitare, însă rare și aveau drept referință pe frații săi de călugărie pentru care cerea de la dragul și perfectul, așadar sfântul Stăpân al lumii, vindecare și tărie, ori alungarea ispitelor și revenirea la turmă a oii rătăcite.

Ceea ce se va întâmpla cu miile de pagini nu hotărâse încă, refuza ideea de a le da focului fie el, la presimțirea plecării la Domnul, fie vreun frate căruia să-i lase consemn

în acest sens, fiindcă ar fi însemnat să se aprindă rug necuviincios în care să ardă marile nume sfinte și numele mici ale micilor creații, înclina să povățuiască a se arhiva, cândva, în beciuri. Ceea ce știa și scrisese la finele fiecărui dosar, ca să rămână mărturie, este că atunci când a fost vorba de milosivire toate cele scrise avuseseră succes în ceruri, iar paginile de slavă și adorare au fost luate pe aripi de inger și puse la picioarele Celui ce a făcut cerul și pământul, după cum avusesese viziuni în mii de nopți, cu ochii deschiși, ori în visare, dar oricum fără urmă de scepticism sau tăgadă.

Ar mai fi de spus că se întâmplase de multe ori ca o rugăciune să fie compusă într-o săptămână, sau chiar într-o lună, ori într-un anotimp, iar acum vreo treizeci de ani, când era încă tânăr și năvalnic, scrisese una dintr-o toamnă în altă toamnă, un an întreg, ori aproape un an, trimițând-o în sus, cu glas tare, seară de seară, așadar pe fragmente sau capitole, cum vreți să spuneți, pentru ca apoi, de-a lungul câtorva zile și nopți nedormite, să o expedieze pe toată, din genunchi și prin viu grai, ca să fie întregă, fiindcă nu îi plac treburile incomplete, precum rugăciunea din seara aceasta, care va fi rotunjită mâine și în serile ce vor urma, până când cuvioșii Daniil și Misail vor înțelege în amănunt ce le cere, cu ce mesaj să meargă înaintea Celui Preaînalt.

Teofil mângâie încă o dată dosarul și îl așază peste celălalte, însă rezervat, pentru a nu-și face idol nici din rugător, nici din rugăciune, nici din text și nici din context, era foarte atent să nu încurce planurile, ce e al omului să fie al omului, iar ce e al proniei cerești să fie dat și primit doar în clipele de taină ale rugăciunii inimii, atunci când bolta se crapă cu bunăvoință și luminile cele necreate vin să bucure ochii omului, vindecându-i de iluzie.

6.

Doi tineri din București, unul absolvent de psihologie, pe nume Daniel și celălalt absolvent de fizică atomică, Mihai, se întorceau cu mașina de la Londra. Nu, nu veneau de la un congres interdisciplinar dedicat, să zicem, noilor tendințe în rezolvarea problemelor Europei, ci de la munca de jos, fiindcă pentru români așa erau vremurile pe atunci. Ce înfățișare aveau acești doi tineri nu contează în povestea noastră, arătau în mod obișnuit. Ce caracter aveau? Greu de spus, aș aminti doar că aveau unele obsesii și întrebări fără răspuns în momentele lor mai depresive. De pildă, unul dintre ei se gândea ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi trăit pe vremea nazismului, dacă ar fi avut suficientă tărie morală încât să nu ajungă pradă propagandei și, cine știe, să schinguiască și săucidă. Când ajungea la asemenea gânduri, începea să tremure pe interior. Celălalt se gândea și el, când era singur și ploua, ce ar fi făcut în locul domnitorului Constantin Brâncoveanu, dacă și-ar fi putut jertfi copilul cel mic în numele ortodoxiei, ori alte întrebări despre astfel de situații limită și mai întotdeauna îndoiala cu privire la *cine este* i se strecura în suflet. Unul fusese o vreme șef de sală la un restaurant în Piccadilly, iar celălalt lucrase la un magazin de ceasuri electronice de pe Oxford Street, însă de ceva vreme își găsiseră rostul pe șantierul care lungeau, lăteau și înălțau capitala Perfidului Albion. Și-au dorit să vină cu Range Rover-ul pe care tocmai îl cumpărase Daniel, dar ideea s-a dovedit destul de proastă, deoarece, după cum anunțau de zeci de ori pe zi posturile de televiziune, încă de la ieșirea din metropolă, fulguia, iar în Franța ningea de-a binelea. Cei doi prieteni, fiindcă erau, într-adevăr,

nedespărțiți, hotărâseră să tragă o fugă la București pentru a petrece Crăciunul cu iubitele lor, Magda și respectiv Luciana. Cuvântul *respectiv*, pe care tocmai l-am folosit, ar putea fi considerat relativ, ținând seama de ceea ce se petrecuse în timpul celeilalte vacanțe, cea din august.

— Fumează, încerc să dorm un sfert de oră, spuse Daniel, dar abia închise ochii că fu nevoit să-i deschidă la loc, din față venea un camion imens al cărui șofer părea că nu îi vede și amândoi spuseră "Doamne", într-un glas, iar când namila trecu pe lângă ei aruncând pe parbrizul Range Rover-ului bucăți de gheață, Mihai puse o frână ușoară, destul cât să înceapă să patineze mașina, în ciuda zgomotului de pistol automat al ABS-ului, iar cei doi spuseră din nou într-un glas "Doamne" și mașina se opri totuși din alunecare, iar roțile, deși pline de zăpada moale, începură să se învârtască din nou.

— Ține-mă de vorbă, se rugă Mihai, aprinzându-și țigara și căutând sticla de plastic în care aveau cafea, o umpluseră din nou la o benzinărie din Normandia, dar acum era goală, deschise geamul și încercă să o arunce, dar obiectul ricoșă înapoi, pe lângă umărul lui stâng, împins de viscol, apoi se rostogoli sub bancheta din spate, nu înainte de a lovi rucsacii plini de cadouri și brăduțul cumpărat de la Calais, la ieșirea din eurotunel.

— Să-mi bag, zise Mihai, dacă ajungem cu bine mă fac zob, beau până cad, o amân pe Luciana pentru mâine, când mă trezesc.

— Poate ți-ar prinde mai bine Magda, dădu Daniel replica, exact când mașina începu să patineze din nou, motiv pentru care Mihai țipă "taci" și adăugă încă ceva despre locul în care prietenul ar urma să tacă.

Discuția ducea la ceea ce se întâmplase în vară, la Vama Veche, era prima oară când încălcau consemnul fiindcă juraseră să nu amintească despre asta niciodată. Dar poți să ignori așa ceva? Nu poți. Băuseră mult și amestecat și oricum nu mai țineau la băutura de când munceau pe șantier, job-ul scotea din ei toată vlaga, iar cert este că Magda îi șoptise la ureche lui Daniel:

— Tu vezi cum se uită Luciana la tine?

Nu văzuse atunci, dar văzuse după aceea, cu ochii minții, fetele lăsau impresia că nu le-ar plăcea o nebunie, ori poate asta era doar în capul lui, Mihai nu trebuie să afle nimic.

În mașină era o atmosferă umedă, aproape irespirabilă, se încrucișau miasele corpurilor deja sleite de puteri, fumul de țigară și un pronunțat miros de alcool, dovadă că băieții nu respectaseră promisiunea pe care și-o făcuseră unul altuia de a nu se atinge de vreuna dintre sticlele de whisky ajunse în rucsacuri ca din întâmplare. Peste toate acestea plutea însă ambiguitatea relației dintre cei doi, era o prietenie suspicioasă, rănită de un eveniment nu foarte îndepărtat, un sentiment reciproc de vinovăție a fiecăruia în fața celuilalt, ceva difuz dar apăsător de care amândoi încercau să scape vorbind vrute și nevrute. De la plecare, ninsoarea și dificultatea tot mai accentuată a drumului îi salva cumva de la conversațiile lungi și profunde, amândoi își aținteau ochii pe șoseaua care devenea tot mai înghețată, apoi din ce în ce mai moale pe măsură ce stratul de zăpadă creștea, iar nămeții de dincolo de șanțuri deveneau tot mai înalți, ca niște fantome monstruoase, de un alb murdar. De la o vreme, părea că ar fi intrat într-un tunel blestemat, ceea ce făcea ca interiorul mașinii să devină, cu toate miasele ei

acre, un fel de capsulă ocrotitoare, un uter în care cei doi, ca niște gemeni univitelini, înaintau spre viața ce îi aștepta în viitor. În fine, fantoma cea mai înspăimântătoare era somnul care se zbătea în această carlingă să îl cuprindă măcar pe unul dintre ei, pentru ca apoi să îl ia și pe celălalt și, în felul acesta, să îi ducă de pe această lume, o secundă, în cea a lui Orfeu, iar apoi, pentru eternitate, în aceea în care stăpân este Hades.

De la Amiens, unde dormiseră azi-noapte, hotărâseră să conducă fiecare câte două sute de kilometri, dar apoi schimbaseră la o sută și în cele din urmă, la cincizeci, fiindcă nu se mai putea, zăpada cădea peste parbriz în valuri, ca o cortină albă, cum avea să observe Daniel, chestiune la care Mihai îi replicase că există oameni pentru care metaforele ar trebui interzise.

— Sfâșietor!

— Da.

— Îmi vine să plâng.

— Abține-te, sunt atâtea lucruri pentru care ar trebui să plângem încât e cazul să nu o facem.

Daniel are aproape întotdeauna dreptate, gândi Mihai, dacă acum plâng, la Adagio de Albinoni, atunci când va muri mama ce fac?

Muzica și ninsoarea îi îmbrățișa. De la Metz, zăpada curgea ca o cortină, înaintau printr-un tunel alb, ceea ce li se părea amândurora nu doar liniștitor, ci o adevărată îmbrățișare maternă. Părea că mamele lor îi luaseră în brațe și îi duceau spre capătul drumului, scopul drumului.

Care să fi fost însă scopul? Era ceva pe cât de convențional, pe atât de vag. Acasă.

Acasă?